

יוצא לאור על-ידי
צעירי אגודת חב"ד – המרכז
עורך: מנחם ברוד
יו"ר: הרב יוסף יצחק אהרונוב

שיחת השבוע

יש חדש

שבת של אחדות

בשבת זו, שלפני ראש-חודש סיוון, חשוב להדגיש את האחדות הפנימית, כשם שעם-ישראל התאחד ביום הזה "כאיש אחד בלב אחד" לקראת קבלת התורה. הרבי מליובאוויטש קרא לקיים בשבת זו כינוסים של אחדות ישראל בשעת המנחה, ובהם לעורר את נקודת האחדות, שהיא ההכנה הראויה לקבלת התורה מחדש בחג השבועות.

הילדים ערבים

בחג השבועות יבואו אי"ה המוני ילדים למעמד קריאת עשרת הדיברות, בהיותם הערבים לקיום התורה. קריאת עשרת הדיברות היא בבחינת קבלת התורה מחדש, כמאמר המדרש: "אמר הקב"ה לישראל: בניי, הווי קורין את הפרשה הזאת בכל שנה, ואני מעלה עליכם כאילו אתם עומדים לפני ה'רסיני ומקבלים את התורה". בבתי-כנסת רבים הגבאים נוהגים להכין בשביל הילדים דברי מתיקה, כדי לעודדם לבוא. צעירי חב"ד מכריזים על מבצע פרסים ענק, ובו ישתתפו כל הילדים שיבואו למעמד הגדול הזה.

תקליט לילד הפלא

תקליט חדש של ילד הפלא ישראל עמר. בתקליט ביום ההוא מגוון סגנונות. הפצה: גרינטק, טל' 700015-1700.

זמני השבוע

ניו יורק	דטרויט	מיאמי	לוס אנג'לס
7:51	8:32	7:43	7:32
8:58	9:40	8:39	8:33

המוליד: אור ליום שני, 11 בלילה, 1 דקה 41 חלקים
ראש-חודש סיוון: ביום השלישי
פרקי אבות: פרק ה

289 בתי חב"ד מוקד חב"ד
לשירותכם *3770

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840
טל' 972-72-2770100 • פקס 972-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

לחזור לתחושת הצדק הטבעית

היו ימים: כתבים ביטאו את פרץ רגשותיהם נוכח אבני הכותל, קבר רחל ומערת המכפלה. לא עלה על הדעת לתת בימה לתעמולת האוייב



גל התעוררות שטף את הלבבות לנוכח אבני הכותל (צילום: מנדי הכטמן)

בני החמישים ומעלה זוכרים את אוירת ימי מלחמת ששת הימים, לפני ארבעים וחמש שנים. החרדות ערב המלחמה ורגי שות השמחה והאושר שהציפו את כל שדרות העם, עם התקבל הידיעות על הניצחון הניסי ושחרור ירושלים עיר-היקודש, ובמרכזה – הכותל המערבי והר הבית.

חזרה לאווירה ולתחושות של הימים ההם היא כעין איפוס של מערכת שהשתבשה במרוצת השנים. זה ניקוי ראש מגלי שטיפת המוח ששוטפים אותנו מבית ומחוץ.

אולי אם נחזור לקרה-התחלה נתחיל לראות את הדברים באור הנכון.

חשוב להתאפס

למרבה הצער החלוקה בעניין זה איננה בין 'שמאל ובין 'ימין'. גם ה'ימין' בישראל נשבה בשטיפת המוח הזאת. גם הוא קיבל את העיקרון שצריך למסור לאויבנו את חבלי ארצנו היחידה, השאלה היא רק אילו חלקים ובאילו תנאים. מעטים הצליחו לשמור על תחושת הצדק היהודית ולא להיגרר אחר תעמולת הכוזב.

לכן חשוב כל-כך להתאפס ולחזור להכרה האמיתית והטבעית. הרי לא 'השטחים' הם העילה לשנאת הערבים ולא הם 'המכשול לשלום'. כמה מגוחכת ההנחה שעלינו לשלם תמורת עצם זכותנו לחיות בשלום. לא אנחנו צריכים לשבת על ספסל הנאשמים, אלא דווקא הערבים, שיצאו למלחמה כדי להשמיד את בני העם היהודי, שרידי השואה. לא אנחנו צריכים להתנצל על שבחסי ה' ניצחנו.

קחו מפה של המזרח התיכון, הביטו במדינות ערב הגדולות המקיפות את המדינה הקטנטונת שלנו, ופתאום תחושו שכל עניין 'השטחים' אינו אלא שקר אחד גדול. נסו לחשוב בראש נקי איך יעלה על הדעת לתבוע ממדינה לוותר על שטחי המגן היחידים שיש לה, וליצור מצב שבו רוב עריה נעשות ערי-ספר, בטווח טילי גראד.

במלחמת ששת הימים זכינו לניסיונים ולחסדים גלויים מאת הקב"ה. הבה נחזיק במתנה אלוקית זו!

התעמולה חלחלה

קשה להבין איך יכולנו לעשות דרך ארוכה כל-כך בשנים שחלפו. איך השתנתה השפה. איך דברים בסיסיים נעשו פתאום שנויים במחלוקת. לא התביישו אז לדבר על 'כוחותינו' ועל 'חיילינו', המכים את צבאות האוייב' שוק על ירך. לא היססו לדבר על 'שחרור' יהודה ושומרון, רצועת עזה והגולן. כתבים ביטאו את פרץ רגשותיהם נוכח אבני הכותל, קבר רחל ומערת המכפלה. לא עלה על הדעת לתת בימה לתעמולת האוייב. הייתה תחושה ברורה של הצדק שלנו. איש לא ניסה להיות 'אובייקטיבי' וסטריילי.

במרוצת השנים הנחנו לכרסם בתחושת הצדק הטבעית שלנו. בזחילה עקיבה טפטפה התעמולה הערבית לתודעת הציבור בישראל, ונקלטה בחלקים של העם. זו הצלחה כבירה ללוחמה הפסיכולוגית הערבית. היא הצליחה לערער את תחושת הצדק שלנו ולגרום ליהודים רבים להזדהות עם טיעוני אויבינו.

קרה לנו תהליך שהפסיכולוגיה מיטיבה לתארו, שבו הקרבן מאמץ את טיעוני התוקף. ברבות הזמן הוא מתחיל להאמין כי טבעי לו להיות קרבן. הוא זורח מאושר כאשר התוקף עושה כלפיו 'מחווה' ומסתפק בתשע מכות במקום עשר.

החוקים עולים דרגה

ככל שחכמתו גדלה והשגתו מתעלה, הוא כבר אינו זקוק לאמונה באותן דרגות, אלא האמונה היא בדרגות עליונות עוד יותר.

הליכה ב'חוקים'

זו גם ההליכה שצריכה להיות ב'חוקים'. ככל שגדלה ההשגה של יהודי במצוות, גם ה'חוקים' נעשים נעלים יותר. עניינים שבתחילה נחשבו בעיניו 'חוקים', אינם נחשבים עוד כאלה, מכיוון שהוא כבר מבין ומשיג אותם. עכשיו ה'חוקים' וקבלת העול שלו הם בדרגה עליונה הרבה יותר.

זו משמעות ההוראה "בחוקותי תלכו, שתהיו עמלים בתורה". יהודי נדרש תמיד להוסיף ולהתייגע בלימוד התורה, עד שהיגיעה שהייתה אתמול כבר אינה מספיקה היום. היום נדרשת השגה עליונה יותר, עד שה'חוקים' של אתמול יהיו מובנים היום בשכל, והיום ה'חוקים' יהיו ברבדים עמוקים יותר.

(תורת מנחם כרך לג, עמ' 426)

אמרת השבוע

תוכחה מן הלב

בימיו של רבי עמרם בלום, רבה של אויפאלו שבהונגריה, חלה הידרדרות קשה בקהילה, ושוב ושוב הרב היה מוכיח את בני עדתו, אך ללא הועיל.

פעם אחת פנה הרב אל פרנסי הקהילה וביקש להעלות את משכורתו הדלה, שאינה מספקת לצרכיו. הללו השיבו שאין בידם להיענות לבקשתו.

אמר להם הרב: "תשובתכם שימחה אותי. עד עכשיו היה ליבי נוקפי, שאולי דברי התוכחה שלי אינם פועלים את פעולתם מכיוון שאין הם יוצאים מן הלב, וממילא אינם נכנסים אל הלב. אבל עכשיו, לאחר שביקשתי תוספת שכר, שבוודאי זו בקשה היוצאת מן הלב, ואתם דחיתם את בקשתי, נתברר שלא בי האשם, אלא שאתם פשוט אטומי-לב".

פתגם חסידי

"כשאני משמיע דברי תוכחה – אינני מכוון את דבריי לאיש מסוים, אבל אם מישהו חושב שדבריי כוונו אליו – הוא צודק; אך אליו כיוונתי" (רבי מנחם מענדל מקוסוב)

ועמוק יותר. אולם איזו הליכה יכולה להיות ב'חוקים', בקבלת עול?

בקיום המעשי של המצוות כל ישראל שווים. היהודי הפשוט ביותר מניח תפילין באותה דרך שבה מניח אותן הגדול שבגדולים. בכוונת המצוות יש הבדלים עצומים, אך המעשה עצמו, שנעשה בקבלת עול, שווה ככולם. אם כן, איך תיתכן הליכה ב'חוקים'?

אמונה ושכל

התשובה טמונה בהסבר שמסבירה תורת החסידות על עניינה של האמונה. עיקר האמונה היא באותן דרגות אלוקות שהשכל אינו יכול להשיגן. האלוקות הניתנת להשגה על-ידי השכל אינה זקוקה לאמונה, שכן גם השכל מבין את קיומה. הצורך באמונה הוא באותן דרגות שאין השכל מסוגל להשיגן, ואז האדם נזקק לאמונה.

בעניין זה יש שינויים. בתחילה, כאשר השגתו של האדם קטנה, הוא נזקק לאמונה גם כשמדובר בדרגות אלוקות נמוכות יותר, שכן עדיין אין בכוחו להשיגן. אולם

לימוד התורה מוגדר בפרשתנו במילים "בחוקותי תלכו", כפירוש רש"י: "שתהיו עמלים בתורה". כלומר, כאן מורים ליהודי כי עליו ללמוד את התורה כשם שמקיימים חוקים – מתוך קבלת עול וציות מוחלט לרצון הבורא.

אמנם התורה היא חכמה, וצריך להבין אותה היטב בשכל, אבל עצם הלימוד צריך להיות בקבלת עול. יש ללמוד תורה לא לשם התענוג האיש מהלימוד, אלא מפני שהקב"ה ציווה לעסוק בתורה ולהתייגע להבינה. לימוד כזה מביא את האדם לידי התאחדות מוחלטת עם התורה, שזה הפירוש השני במילה 'בחוקותי' – מלשון חקיקה, שהתורה נחקקת באדם עד שהוא והתורה נעשים מציאות אחת ממש.

המעשה שווה בכל

אולם המילה "תלכו" דורשת ביאור: הליכה משמעה התקדמות משלב אחד לשלב שני, נעלה יותר. ברגשות, למשל, יש תהליך של הליכה – מאהבה קטנה לאהבה רבה. גם בשכל יש שלבים, שכל קטן, שכל רחב

מן המעיין | יגיעת התורה | מאת הרב אליעזר ברוך

העיקר להתקדם

"אם בחוקותי תלכו" (ויקרא כו,ג). מפרש רש"י: "שתהיו עמלים בתורה". אם מדובר בלימוד התורה, מדוע נאמר 'תלכו' ולא 'תלמדו' או 'תעסקו'? כי העיקר הוא ההליכה. מהיקף ההליכה והעלייה מדרגה לדרגה יודעים את מידת העמל שמשיקיעים בלימוד.

(עיטורי תורה)

קביעות בעול

האדם צריך לעמול בתורה ולהתייגע בפועל. גם כאשר הוא טרוד בעסקיו וקביעת העיתים לתורה באה לו בעמל, מחובתו לקבוע בכל יום עיתים לתורה. לכן התורה מביעה זאת בלשון "בחוקותי", מלשון חוק, לומר לך כי קביעת העיתים לתורה צריכה להיות בדרך של קבלת עול.

(ספר המאמרים תרצ"ו)

כוחה של יגיעה

בגמרא (סוטה כא) נאמר: "עבירה מכבה מצווה ואין עבירה מכבה תורה". כי דבר הבא בלי יגיעה יכול לבטל דבר שבא אף הוא בלי יגיעה. לכן עבירה מכבה מצווה, כי שתיהן יכולות לבוא בלי יגיעה; אבל אין עבירה מכבה תורה, כי דבר הבא בלי יגיעה אין בכוחו לבטל דבר שבא על-ידי הרבה עמל ויגיעה.

(שארית מנחם)

רעב תמידי

"ואכלתם ולא תשבעו" (ויקרא כו,כו). התורה נמשלה ללחם, ולימוד התורה צריך להיות בדרך שאינה מביאה לידי שובע, אלא "באהבתה תשגה תמיד" – יש לחזור על הלימוד פעמים רבות, ובכל פעם יהיו הדברים בעיניך כחדשים.

(לקוטי תורה)

מעלת העמל

עמל התורה כשהוא לעצמו נעלה מאוד. זהו שנאמר "יגעתי ולא מצאתי – אל תאמין", כי היגיעה עצמה היא 'מציאה'. לכן היו עמלים בתורה, כי עמל התורה, נוסף על היותו מסייע בהשגת התורה, יש בו עצמו עניין חשוב מאוד.

(רבי מנחם מענדל מקוצק)

עמל כהלכה

יהודי צריך לוודא שכל עמלו בעסקי העולם יהיה כדת וכהלכה, על-פי ציווי התורה, ביושר ובצדק.

(רבי משה לייב מסאסוב)

נוגע בנפשות

לימוד התורה בכל יום ויום נוגע בנפשות ממש. לא רק בנפש הלומד, אלא גם בכל נפשות בני הבית. לימוד התורה משנה את כל האווירה בבית, ויוצר אווירה של תורה ויראת-שמים.

(הרבי הרי"צ מליובאוויטש)

מה מעכב

'קיסר היהודים' היה כינויו של רבי שמשון ורטהיימר, ששימש שר האוצר של הקיסר לאופולד הראשון, שליט הממלכה האוסטרית-הונגרית, לפני כשלוש מאות שנה. הוא גם נתמנה לרב הראשי במדינות האלה. תקופתו הייתה עת עדנה ליהודים, והוא לא חסך מאמץ להגן עליהם.

קרבתו הגדולה לקיסר עוררה את הקיסר לחשוב על היהודים. יום אחד פנה אל רבי שמשון בשאלה: "אם אכן אתם העם הנבחר, ואתם הדוגמה לכל העמים, מדוע אתם סובלים חרפת גלות קשה כליכך, ונודדים בין העמים שנים רבות כל-כך?".

בעוד רבי שמשון חושב כיצד להשיב על השאלה, ציין הקיסר בטון תקיף: "מצפה אני לקבל תשובה אמיתית לשאלתי, ולא תירוצים דחוקים".

רבי שמשון הרהר מעט וענה: "יש סיבה אחת המאריכה את גלותנו. אילולי היא כבר היינו נגאלים".

"ומה היא?", דחק בו הקיסר.

"שנאת חנם", השיב רבי שמשון.

הבעת ספקנות עלתה על פני הקיסר. התשובה לא הניחה את דעתו. הוא ביקש מרבי שמשון לשוב אליו ובפיו התשובה האמיתית בתוך שלושה ימים.

רבי שמשון היה מקובל, ומעת לעת השתמש בשמות הקדושים. עתה, כשראה כי הקיסר אינו שבע-רצון מתשובתו, שאל בשמים מה עליו לענות לו. התשובה שקיבל הייתה כי אין לו להוסיף על אשר השיב, וכי הקיסר ייווכח באמיתות תשובתו במהרה.

מזוג'ה האוויר היה נאה במיוחד, והקיסר החליט לצאת למסע ציד. הוא וידידיו האצילים יצאו רכובים על סוסיהם האבירים אל היער. הקיסר החל לרדוף אחר קרבנו, ולא חש כי התרחק מאוד מחבריו ומן הדרך הישרה. רק צללי הערב, שהחלו לנטות על היער העבות, הזכירו לו כי עליו לשוב. אך אז קלט כי למעשה הוא אבוד ביער המחשיך והולך.

הקיסר ניסה למצוא דרך לצאת מן היער. הוא הניח לחושי הוולכין אותו, עד שהבחין לשמחתו בנקודות אור קטנות, שהעידו כי זה ישוב בני אדם. אולם אז התברר כי נהר גועש חוסם את הדרך אל היישוב. הקיסר היה מוכן להסתכן ולבלבד לצאת מן היער. הוא נפרד מסוסו האהוב, פשט את בגדי הרכיבה, נכנס אל הנהר והחל לשחות אל עברו השני.

תשוש ורעב, ולגופו בגדים רטובים, החל הקיסר להתדפק על בתי היישוב. התושבים, איכרים הונגרים, התייחסו אליו בחשדנות והשאירו אותו בחוץ.

מאוכזב שירך הקיסר את רגליו אל הפונדק המקומי. לשמחתו, הפונדקאי היהודי פתח לפניו את הדלת. הקיסר, שהסתיר את זהותו, סיפר לו שניצל

מטביעה בנהר, וכי הוא רעב ועייף. ניכרים דברי אמת, אמר היהודי בליבו, והגיש להלך כוס יין-שרף, ולאחר מכן משקה חם. גם ארוחה דשנה הניח לפניו, ואף בגד נקי לפי מידתו. בין לבין קלטו אוזניו של הקיסר את קולה של אשת הפונדקאי, המזהירה את בעלה מהאורח, שאולי

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

שפע גשמי

כשהרמב"ם מתאר את מהות החיים בימות המשיח (בסוף הלכות מלכים) הוא אומר: "לא נתאוו החכמים והנביאים ימות המשיח, לא כדי... לאכול ולשתות ולשמוח, אלא כדי שיהיו פנויים בתורה וחכמתה". כלומר, השאיפה לימות המשיח אינה צריכה להתמקד בטוב הגשמי שיהיה אז אלא בשפע הרוחני.

מכאן מתעוררת תמיהה על תיאורים רבים של חז"ל, המציירים את ימות המשיח כתקופת שפע מופלאה: "עתידה ארץ-ישראל שתוציא גלוסקאות וכלי מילת... עתידה חיטה שתיתמר כדקל ועולה בראש הרים... עתידה חיטה שתהיה כשתי כליות של שור הגדול" (שבת ל; כתובות קיאב; ועוד). גם הרמב"ם עצמו כותב (שם) דברים ברוח זו: "הטובה תהיה מושפעת הרבה וכל המעדנים מצויין כעפר". אך מאחר שבימות המשיח יתגלה הקב"ה בעולם ועינינו ייפקחו לראות את סודות הבריאה, מי יתעניין אז בכל השפע הגשמי שיהיה בעולם?!

הסרת הטרדות

שאלה דומה מתעוררת לא רק על השפע של ימות המשיח, אלא גם על ההבטחות שמופיעות בתורה בדבר טוב גשמי. הרמב"ם (הל' תשובה פרק ט, הלכה א) מסביר שהברכות הללו אינן בבחינת שכר בלבד, שכן שכר המצוות גבוה לאין-ערוך, אלא משמעותן – הסרת ההפרעות והקשיים. כשיהודי הולך בדרך התורה ועושה את רצון ה', מונע ממנו הקב"ה רעב, מלחמה ומחלות, ונותן לו שפע גשמי רב, כדי שיוכל לעובדו בשמחה ובטוב-לבב.

וכך אפשר להסביר גם את השפע הגשמי שיהיה בימות המשיח: כדי שנוכל להיות "פנויים בתורה וחכמתה", בלי שטרדות גשמיות יעסיקו אותנו, יעניק לנו הקב"ה שפע גשמי עצום, ואז נוכל להתמסר לגמרי להשגת "הדברים הסתומים", מתוך מנוחה ושמחת-לבב.

אפשר להסביר זאת גם בדרך אחרת: תיאור השפע הגשמי נועד לעורר את הציפייה לביאת המשיח גם בקרב מי שעדיין אינם מסוגלים להבין את הטוב הרוחני הצרוף. אם יאמרו לאנשים האלה שבימות המשיח יהיו רק גילויים רוחניים, לא ירגישו כמיהה וציפייה לביאת המשיח. לכן חז"ל מתארים לפנייהם את השפע הגשמי העצום שיהיה אז (זה תיאור אמיתי, שכן באמת יהיה אז שפע גשמי עצום), כדי לעורר בהם תשוקה וציפייה לביאת המשיח.

פריצת המגבלות

הרבי מליובאוויטש מסביר שהתיאורים הרבים והמפורטים בדברי חז"ל על השפע הגשמי הרב שיהיה בימות המשיח, אינם פרט שולי שנועד רק לאפשר את לימוד התורה במנוחת הנפש או לעורר תשוקה בלב המוני העם לביאת המשיח. מן ההדגשה הרבה על השפע הגשמי נראה שיש בו תכלית העומדת בזכות עצמה.

מסביר הרבי כך: בימות המשיח יתגלה בעולם הכוח האלוקי הבלתי-מוגבל. כאשר יש התגלות כזאת, היא באה לידי ביטוי בכל רובדי המציאות. אם יש תחום כלשהו שההתגלות הזאת אינה מגיעה אליו, זו פגיעה באיך-סופיותה, שכן אין-סוף אמיתי חודר לכל דבר ומשפיע על כל דבר. מטעם זה, בימות המשיח יהיה לא רק גילוי רוחני גדול, אלא גם שפע גשמי עצום. ההתגלות של אין-סוף אינה יכולה להיעצר במישור הרוחני, אלא היא פורצת גם את המגבלות של העולם הגשמי. התוצאה של התגלות כזאת היא שפע גשמי עצום ואין-סופי.

משל למה הדבר דומה, לאדם שכאשר הוא שמח באמת – לא רק ראשו וליבו שמחים, אלא גם רגליו מתרוממות בריקוד; השמחה שבלב חודרת עד הרגל הגשמית ומרימה אותה, מכיוון שזו שמחה גדולה ופורצת. בדרך זו תשפיע ההתגלות האלוקית העצומה בימות המשיח גם על "עצי השדה", שגם הם "ימחאו כף" ויניבו שפע רב (ראה ליקוטי-שיחות כרך לז, עמ' 97).

אינו אלא שודד או גנב. הוא שמע את הפונדקאי מהסה אותה ואומר כי בהצלת נפשות אין לעשות חשבונות ומצווה היא. שוב התפעם הקיסר מגדלות רוחם של בני העם היהודי, לעומת התושבים הגויים שטרקו בפניו את הדלת.

הלילה עבר. למחרת ביקש האורח מבעלה-הבית להסיעו אל עיר הבירה, ושם יוכל להשיב לו כגמולו הטוב. שוב הזהירה האישה את בעלה, שאולי טומנים לו מלכודת, אך הוא לא שעה לאזהרותיה ורתם את מרכבתו. השניים יצאו לדרך, וכשהגיעו ליד שער הארמון ביקש האורח לעצור, ובעוד היהודי תמה, ראה את האיש נכנס בשערי הארמון ונעלם מאחוריהם.

עברו כמה רגעים ואנשי משמר הארמון ניגשו אל היהודי והזמינו אותו להיכנס עמם פנימה. היהודי ניסה להבין מה חטאו, אך בעוד הוא תוהה מצא את עצמו עומד מול הקיסר בכבודו ובעצמו, שכעת היה לבוש בבגדיו המלכותיים.

בפיק ברכיים עמד היהודי, ובקושי העז להביט בפני הקיסר. הקיסר פנה אליו ושאל: "האם אינך מכירני?". היהודי ענה כי מעולם לא ראה את הקיסר. צחק הקיסר ואמר לו כי הוא היה אורחו אתמול בלילה ועמו הגיע לארמון.

בעוד היהודי מתקשה לעכל את הדברים הציג לו הקיסר, בחיבה גלויה, לבקש כל מה שיחפוץ, שכן כל אצרות המלוכה פתוחים לפניו.

היהודי נבוך, התלבט זמן-מה, ולבסוף אמר: "אדוני הקיסר, הקב"ה זיכה אותי בפרנסה טובה ואיני צריך דבר. רק דבר אחד טורד את מנוחתי. בכפר השכן יש רוכל יהודי, שבא בכל שבוע לכפרנו ומוכר מצרכי מזון ללקוחותי, ובכך הוא מתחרה בי. יצוהו-נא הקיסר ירום-הודו כי תיאסר עליו הכניסה לכפרנו".

כהלום רעם שמע הקיסר את בקשת היהודי. הוא ציווה לתת לו סכום כסף נאה, ופטר אותו לשלום.

מיד ביקש הקיסר לקרוא לרבי שמשון ורטהיימר. בבואו אמר לו, כי עתה הוא מבין היטב עד כמה תשובתו לשאלתו הייתה מדוייקת. "כמה חבל ששנאת חנם מאפילה על התכונות היפות והנאצלות של בני עמכם", נאנה הקיסר, ועמו גם רבי שמשון.

בכל חג השבועות נהג רבי מאיר מפרמישלן לספר סיפור זה, כדי לעורר את חסידי לקחת מוסר ולהסיר שנאת חנם מביניהם.

שומר הכותל נפל על משמרתו

לירון תיאר את הדברים בספרו: "הרבנית הייתה מבשלת לאנשי העמדה, מתקנת את בגדיהם ומסייעת בכל ענייניהם האישיים. החברים נקשרו אליה כל כך, עד שהיו קוראים לה אמא. בעת שנערכו חיפושים בעמדות, היו מכניסים את כל הנשק והרימונים לתוך מיטתה. היא הייתה נכנסת למיטה וסורגת עד יעבור זעם".

זה היה מחזה שחזר ונשנה מדי יום ביומו. הרב יצחק-אביגדור אורנשטיין, חסיד חב"ד, פוסע לעבר הכותל המערבי, מתיישב על הרצפה ושוקע בלימוד הגמרא. מעת לעת היה מרים את עיניו, מביט בנעשה ומתעד את ההתרחשויות בכתב־יד צפוף, בדפים שהניח בין דפי הגמרא.

הימים ימי השלטון הבריטי. השלטונות אסרו על היהודים להכניס כיסאות לרחבת הכותל המערבי. השוטרים נהגו להציע לרב אורנשטיין לשבת על כיסא שלהם, והוא סירב. "כל עוד לאחיי היהודים אסור לשבת - גם לי אסור", נימק.

תקרית בכותל

את תפקידו קיבל בעקבות אירועים אלימים שאירעו ליד הכותל. היהודים הציבו בימים הנוראים ספסלים בעבור המבוגרים, שהתקשו לעמוד על רגליהם. כמו־כן הפרידו בין עזרת הגברים לעזרת הנשים. הבריטים ראו בכך הפרה של הסדר, ותקפו את המתפללים באלימות קשה. בעקבות המהומה שנוצרה הוחלט למנות את הרב אורנשטיין לרב הכותל.

בימי מלחמת השחרור החלו יהודים רבים להימלט מהעיר העתיקה בירושלים. הרב אורנשטיין שיכנע אותם כי בריחה מהרובע - פירושה הפקרת הכותל לערבים. רבים השתכנעו וכך נבלמה מגמת הבריחה. הוא סייע ל'הגנה', ואף מסר לרשות הכוחות חלק מדירתו. אהרון

"מה שלום אבא ואמא"

במהלך המלחמה פוצצו הערבים את הבית, וכמה חיילים שהיו בו נהרגו ונפצעו. הרב אורנשטיין ורעייתו היו מחוץ לבית, וכך ניצלו. אולם ב"ד באייר תש"ח הסתתרו בבית שספג פגיעה ישירה של תותחי הירדנים, והוא ורעייתו, מושקא-ליבא, נהרגו. ה' ייקום דמם.

בנם הצעיר, שמואל אבן-אור (83), מספר על היום שבו קיבל את הבשורה: "הייתי בבסיס הפלמ"ח בנגב. שמעתי שהיה קרב קשה בעיר העתיקה, ומי־הרתי לנסוע לירושלים. פגשתי את אחי ושאלתי מה שלום אבא ואמא, והוא ענה שהכול בסדר. אבל ראיתי שאין הוא אומר לי את האמת. אט־אט קלטתי. צלצלתי למפקדים ואמרתי להם שאני הולך לשבת 'שבעה'".

האוצר נחשף

בשנת תשכ"ח הוציא לאור את רשימות אביו, בספר שנקרא 'יומן הכותל'. "אבא שימש רב

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

פינת ההלכה

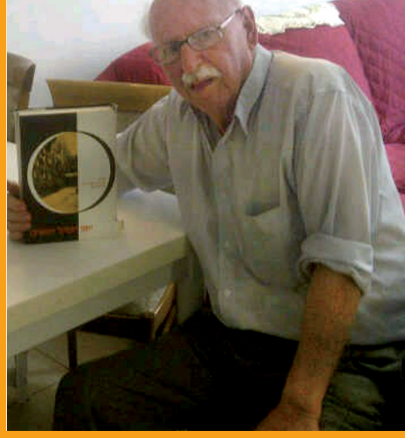
סיום מנהגי האבל

שאלה: מתי מסתיימים מנהגי האבל של ימי ספירת העומר?

תשובה: עליפי רוב הפוסקים טעם האבלות הוא מיתת עשרים וארבעה אלף תלמידי רבי עקיבא במגפה בימי הספירה. לכן יש הנוהגים בזה רק 33 או 34 ימים, כמספר הימים שהתלמידים מתו בהם. ה"ט"ז כתב שאחרי ל"ג בעומר נוהגים אבלות בקהילות אשכנז בגלל הפרעות והרציחות שאירעו במדינותיהם באותו זמן (מסעי הצלב, גזרות ת"ח"ת"ט). רבנו ירוחם והאריז"ל כתבו שהטעם (הן לצרות שאירעו הן לאבלות) הוא שימי הספירה הם ימי דין.

למנהג הספרדים, מסתפרים ועורכים נישואין ומותר לשמוע כלי־זמר מיום ל"ד בעומר בבוקר.

המנהג הרווח בקהילות האשכנזים, להתיר להסתפר וכו' מיום ראשון של 'שלושת ימי הגבלה' (ג' בסיוון)



אבן-אור והספר. יומן הכותל (צילום: אוריאל בונלי)

הכותל שמונה־עשרה שנה", הוא מספר. "נברתי בארכיונים וליקטתי את היומנים של אבא. מהחומרים שאספתי רואים בבירור כמה ייקר אבא את הכותל. היומנים מציגים את המאבקים בין היהודים לערבים באותם ימים על הכותל".

הספר יצא לאור במהדורה אחת בלבד, והיא נחטפה מהמדפים. הבן מצטט שורה מה'פתח דבר' שלדעתו מתמצת את עיקר הספר: "הספר כולו הוא ספר תיעודי־היסטורי ויהווה גליעד לתקופה סוערת בתולדות היישוב העברי ומאבקו על הכותל המערבי".

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הצינן' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'צינן' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis

Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411

Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

חדש: סודות הגאולה

כל מה שצריך לדעת על הגאולה וביאת המשיח

דמותו של המשיח • תהליכי הגאולה • מה יהיה בימות המשיח • תחיית המתים • ועוד

ספר מרתק, מאיר עיניים, כתוב בסגנון קולח ובהיר, ניקוד מלא

להזמנות: טל' 1-718-6041020

